

Правно - исторически факултет

2700 Благоевград, пл. "Теорги Измирлиев - Македончето"
тел./факс: 073/88 66 17; e-mail : admin@law.swu.bg

Конспект за държавен изпит
за окс „бакалавър“, специалност „История и археология“

ПЪРВИ МОДУЛ: АРХЕОЛОГИЯ

1. Праисторически култури в България (неолит и халколит).

Хронология и периодизация на неолита и халколита в България. Археологическа характеристика на неолитните и халколитни култури. Селищни структури и бит. Развитие на металургията.

2. Духовна култура през неолита и халколита в България.

Култова пластика (антропоморфна и зооморфна); антропоморфни и зооморфни съдове; „култови масички“; пинтадери. Светилища. Погребални практики. Варненски халколитен некропол.

3. Ранна и средна бронзова епоха в Тракия.

Хронология и периодизация на бронзовата епоха. Металургия на бронза. Селищна система. Погребални и култови практики. Оръдия, оръжия, керамика. Културни връзки.

4. Късна бронзова епоха в Тракия.

Селищна система. Погребални и култови практики. Оръдия, оръжия, керамика. Културни връзки. Преходен период към ранната желязна епоха в българските земи.

5. Ранножелязна епоха в Древна Тракия.

Хронология и периодизация на желязната епоха в Древна Тракия. Металургия на желязото. Характеристика на селищната система. Погребални практики. Мегалитни паметници и култови центрове. Керамичен комплекс.

6. Късножелязна епоха в Древна Тракия.

Селищна система през късната желязна епоха в Тракия. Градът в Тракия – градоустройство и архитектура. Погребални практики. Монументални гробници. Култови центрове. Керамика.

7. Тракийската торевтика.

Металообработване и метало пластика през късната желязна епоха в Тракия. Иконографска и стилова характеристика. Характер на тракийските съкровища.

8. Археология на Древна Гърция.

Градоустройствени идеи. Строителни техники и конструкции. Поява и утвърждаване на ордерната система. Обществена и храмова архитектура. Монументална скулптура и релеф – статуарни типове, творци, школи. Керамика и вазопис – форми, функция, стилове.

9. Археология на Древен Рим.

Градоустройство. Строителни техники и конструкции. Архитектурни ансамбли и инженерни съоръжения. Римски скулптурен портрет – влияния и развитие през републиканската и императорска епохи. Римски исторически релеф. Живопис.

10. Римският град в тракийските римски провинции.

Урбанизация и организация на градския живот. Пътна мрежа. Градски центрове в тракийските римски провинции. Планировка. Форуми. Обществена архитектура. Укрепителна система. Римският военен лагер.

11. Религиозен живот в тракийските римски провинции.

Култове – официални и неофициални. Тракийският бог-конник: иконография и светилища. Оброчна пластика. Погребални практики и съоръжения. Надгробна пластика. Особенности и влияния.

12. Архитектура през периода на Първото българско царство.

Столиците Плиска и Преслав. Дворцова, обществена и частна архитектура. Култова архитектура през периода на Първото българско царство. Фортификационни системи.

13. Архитектура през периода на Второто българско царство.

Средновековният Търнов. Средновековният български град през XII–XIV век. Дворцова, обществена и частна архитектура. Църковна архитектура през периода на Второто българско царство. Фортификационни системи.

14. Ислямска култова архитектура в българските земи.

Джамии, текета, тюрбета. Други богоугодни архитектурни паметници: имарети, медресета, библиотеки. Монументална декорация на култовите сгради. Ислямски некрополи и надгробни паметници.

15. Християнска култова архитектура в българските земи през XV–XVII век.

Типове църкви и манастири. Монументална декорация и живописна украса. Некрополи и погребални практики.

ВТОРИ МОДУЛ: ИСТОРИЯ

- 1. Феноменът елински полис и трансформациите му в периода VIII – IV в. пр.Хр.** Извори и историография. Предистория – микенските средища: дворци и/или протополиси. Ранните полиси VIII-VI в. пр.Хр. – установяване на немонархически режими, конфликти между епатриди и демос. Преход от

олигархично към демократично управление. Ранните тирани. Полисът през класическата епоха – опит за полис-империя. Криза в полиса след Пелопонеската война. Елинистическите полиси.

2. Преходът от република към империя в Древния Рим – причини, механизми, последици.

Извори и историография за периода. Устройство на римската република. Причини за кризата в републиката и гражданските войни. Заговорът на Катилина и управлението на Сула. Диктатурата на Цезар и принципатът на Август. Управление на Юлиево-Клавдиевата династия и криза в принципата след смъртта на Нерон. Обяснения за неговата трайност.

3. Одриското царство – най-ярко проявление на държавността в Древна Тракия. Извори и историография. Хипотези за ранната история на одрисите. Възход на царството при Терес, Спарадок, Ситалк и Севт. Одрисите през погледа на Ксенофонт. Ново могъщество при Хебризелм и Котис. Одрисите и македонските владетели Филип II, Александър III и неговите стратегии и Лизимах. Севт (III) и Севтополис. Късни сведения за одриски династически линии. Обща характеристика на Одриското царство.

4. Средновековният град.

Късен Рим и Ранно Средновековие – IV–IX в. – особености на градски живот: традициите на Римския урбанизъм; християнство и църковен живот – епископските центрове. Възходящо развитие на градовете – X–XIII в. – италианските градове – Венеция и Генуа, Флоренция; панаирите в Шампан. Късно средновековие – градове-държави; северните градове – Любек и Ханзата, Антверпен и Брюж, Гент и Ипър. Началото на новите икономики и търговията през XIV–XV в. Кризи и възход.

5. Покръстване и християнизация на българите при княз Борис I. Християнство по българските земи до IX век. България между Рим и Константинопол. Политиката на княз Борис. Покръстването в 864 г.: последици и значение.

6. Тринадесетият век. България при Асеневци.

Въстанието от 1185 г. и управлението на първите Асеневци. Иван Асен II и могъществото на България. Проблемите на късния XIII век.

7. Кръстоносните походи (XI–XIII век).

Идеята за освобождаването на Божи гроб – поклонническото движение от ранното Средновековие до XI век. Първи кръстоносен поход 1095-1097: ход, резултати, значение. Втори и трети кръстоносен поход – успешни или неуспешни? Четвърти кръстоносен поход – превземането на Константинопол.

8. Християнската религия и църква в българските земи под османска власт през XV–XVII в. Основни тенденции в развитието на християнството в българските земи през XV–XVII в. Православната църква – статут и организация. Институцията на висшето и на енорийското духовенство. Организация, статут и културно – религиозна роля на манастирите. Статут, организация, културна и образователна дейност на католическата църква в българското общество.

9. Османските държавни институции в Югоизточна Европа (XVI–XVII в.).

Структурна характеристика на османското управление в периода на имперското могъщество: султанска институция, дворецът и диванът; османска управляваща прослойка (основни категории). Системата "кул" в османското управление. Основни характеристики на системата "миллет".

10. Българското националноосвободително движение след Кримската война.

Идейно-политически възгледи и революционна дейност на Г. С. Раковски. Нов етап в развитието на българското освободително движение. Характеристика на четническото движение. Българските емигрантски политически организации в Румъния, Сърбия и Русия. Цариградските българи и тяхната политическа дейност. Създаване на БРЦК и ВРО. Васил Левски и българското революционно движение. Обществена и политическа дейност на Любен Каравелов. Политическите възгледи на Христо Ботев и мястото му в революционното движение.

11. Нации и национални държави на Балканите (1821–1912) – Сърбия, Гърция, Румъния.

НОД и изграждане на националната държава на Балканите. Политическа структура и политическа система. Модернизационни стратегии: армия, образование и съобщителни линии. Градът и селото. Външнополитически доктрини.

12. Международни отношения 1870–1914 г.

Последици от Френско-пруската война. Военни тревоги в Европа. Берлински конгрес. Военни съюзи и кризи в международните отношения.

13. Политика, партии, публика и общество в България 1878–1944 г. Формиране на политическите партии. Политиката и публичната политическа сфера. Партии и избиратели. Личният режим. Режимът на БЗНС. Прегрупирания на политическия спектър. Междувоенният авторитаризъм и национализъм. Партии и избиратели в междувоенния период.

14. "Студена война".

Конференция в Ялта 1945 г. Доктрината "Труман" и планът "Маршал" за реконструкцията на европейската икономика. НАТО – стратегии и резултати. Създаване на Варшавския договор Доктрините на Кенеди. Карибска криза. Изводи.

15. Установяване на властта на Отечествения фронт.

Основни историографски възгледи за характера на новата власт. Отечественофронтските партии: характеристика, влияние, личности. Т. нар. "Народен съд" – цели, организация и провеждане на процесите. Политика на централизирана и дисперсна маргинализация. Състав и искания на опозицията. Процесът срещу Никола Петков и разправа с опозицията. Разрушаване на гражданския сектор. Политически, стопански и социални резултати от политиката на ОФ 1944 – 1948 г.